

10 gr.

ABC

10 gr.

NOWINY CODZIENNE

Nr. 238 A

Warszawa, piątek 12 sierpnia 1938 r.

Rok XIII

W czwartek o 12-ej w południe

Umilkły armaty

na froncie pod Czang-Ku-Feng

MOSKWA, 11. 8. W nocy, z środy na czwartek, odbyła się 5-godzinna konferencja między ambasadorami japońskim i moskiewskim, a. kom. Litwinowem, w wyniku której zawarto porozumienie, dotyczące natychmiastowego zawieszenia działań wojennych pod Czang-Ku-Feng. Porozumienie to opiera się na

trzech głównych punktach:

1) Obie strony we czwartek o g. 12 zawieszają działania wojenne.

2) Oddziały rosyjskie i japońskie zajmują narazie stanowiska takie, jakie zajmowały o g. 12 w nocy z środy na czwartek.

3) Obie strony wysyłają swych przedstawicieli, którzy zawrą po

rozumieniu na miejscu. Warunkiem spełnienia punktu 3-go jest wypełnienie punktów 1-go i 2-go.

Komisja, która na podstawie tego układu ma wyznaczyć granice rosyjsko - mandżurską, składa się będzie z czterech członków t. j. 2 Rosjan, 1 Japończyka i 1 przedstawiciela Mandżurii.

Dwa pierwsze punkty zawartego układu zostały w czwartek w południe wprowadzone w życie. Na froncie walk pod Czang-Ku-Feng trębaczce odegrali sygnał „Przerwij ogień”. Na odcinku, który przez 10 dni rozbrzmiewał hukami dział karabinów i bomb lotniczych zapanowała cisza. Wojska japońskie i sowieckie stoją naprzeciwko siebie w odległości od 200 do 800 m. Niebawem rozpocznie swe urzędowanie komisja mieszaną, która zajmie się ustaleniem linii granicznej. Propozycja Litwinowa, aby do komisji wprowadzić neutralnego sędziego-rozjemcę jako piątego członka, upadła wobec sprzeciwu przedstawicieli Japonii.

Nieustalona została dotychczas kwestia na czym opierać się będzie komisja w swoich pracach. Rosja domagała się przyjęcia jako podstawy prac układu rosyjsko -

chińskiego w Hung - Tung, natomiast Japonia proponowała, by uznano również posiadane przez nią, a nieznane jeszcze Rosji materiały. Sprawa ta pozostała narażona i będzie załatwiona dopiero po porozumieniu się ambasadorów z rządem japońskim.

(Na str. 6-ej znajdują czytelnicy jeszcze depesze o przygotowaniach wojennych obu stron. Zamieszczamy jako ciekawą ilustrację rozwoju sytuacji, świadczącej jak nagle zawarte zostało porozumienie).

13 ofiar katastrofy

samolotu komunikacyjnego na Węgrzech
Wśród zabitych 9 dziennikarzy

BUDAPESZT, 11. 8. W środę, wydarzyła się na Węgrzech katastrofa samolotowa, w której zginęło 18 osób. Katastrofa ta wydarzyła się około godz. 16. w pobliżu Debreczyna.

Według informacji naczynych świadków, samolot znajdował się w chwili katastrofy na wysokości ok. 200 mtr. w pewnej chwili samolot przechylił się i tyłem upadł na ziemię. Samolot rozbili się w drzazgi a pasażerowie zostali tak strasznie zmasakrowani, iż rozpoznanie ich jest utrudnione. Katastrofie uległ samolot

pasażerski 2-motorowy typu Fokker. Pasażerowie samolotu byli dziennikarze węgierscy, którzy towarzyszyli uczestnikom międzynarodowego zlotu lotniczego, w rejdzie do Debreczyna. Na miejsce katastrofy udała się z Budapesztu specjalna komisja. Wyniki śledztwa nie zostały jeszcze ogłoszone.

Prócz dziennikarzy wśród ofiar katastrofy znajduje się kierownik wycieczki, którego nazwiska jeszcze nie ustalono, weterynarz oraz trzy osoby obsługi.

Trzęsienie ziemi w czasie wyborów prezydenta

LONDYN 11. 8. Z Quito donoszą, że zgromadzenie narodowe wybrało dwoma głosami większości dra Manuela Borrero tymczasowym prezydentem republiki Ekwadoru. Borrero przyjął wybór i zapowiedział utworzenie rządu koncentracyjnego z udziałem trzech stronnictw, to jest konserwatystów, liberałów i socjalistów.

Dotychczasowy naczelnik państwa Alberto Enriquez, który na czele armii przeprowadził w pa-

dzielniku ub. roku zamach stanu, usuwając rząd prezydenta Paeza, ustąpił podczas posiedzenia parlamentu, nie zgodziwszy się na objęcie urzędu tymczasowego prezydenta republiki.

NEW YORK, 11. 8. Z Quito donoszą Dzień wczorajszy, który był świętem narodowym obfitował w tragiczne wydarzenia.

Mianowicie w całym kraju zanotowano szereg wstrząsów podziemnych 3 miasta uległy zniszczeniu. Są liczni zabici i ranni. W Quito stolicy kraju i Guayaquil runęło szereg gmachów.

Potrzeba 21 milionów zł. na konieczne inwestycje w miastach C. O. P. a na rok bieżący preliminowano 33 tys.

Według danych, zebranych i opracowanych przez Związek Miast Polskich, miasta znajdujące się w widłach Wisły i Sanu nie są przygotowane do przyjęcia nowych mieszkańców i zakładów przemysłowych. Nie posiadają one najmniejszych urządzeń publicznych: dróg, szkół, mieszkań, zakładów użyteczności publicznej. Zachodzi pilna potrzeba zaopatrzenia miast w niezbędne urządzenia, na co potrzebne są poważne kredyty.

Przybliżony koszt podstawowych inwestycji wyniosłby około 21 milionów zł., z których jeszcze w r. b. należałoby wydać przynajmniej 4 mil. zł., a w przyszłym 8,5 mil. zł.

Dochody zwyczajne zaledwie wystarczają na pokrycie wydatków administracyjnych i to w rozmiarach niedostatecznych w stosunku do istniejących potrzeb.

Na inwestycje z bieżących dochodów miasta mogą poświęcić tylko nieznaczne kwoty, które w 1938/39 r. stanowią zaledwie 33.000 zł.

Stojąc wobec konieczności wykonania b. poważnych inwestycji, miasta naogół nie posiadają ani własnego personelu technicznego, ani przygotowanych projektów, kosztorysów i t. p. Wynikną stąd poważne trudności.

Inwestycje miejskie mają charakter podstawowy i mają na celu obsłużenie nowopowstałych zakładów przemysłowych oraz potrzeb życiowych robotników, którzy w nich będą zatrudnieni.

Wymaga to ścisłego skoordynowania prywatnych i państwowych poczynań inwestycyjnych z dzia-

łalności miast. Pod tym względem istnieją poważne niedomaganie, a miasta nie są w stanie przewidzieć i uprzedzić faktów, które dla gospodarki miejskiej stwarzają nieprzewidziane i niepotrzebne trudności.

Naprawa czyli Kameleon na szkockim kocu Dziś na str. 3-ej

Alarmy wojenne

Rok 1938 nazwany będzie za pewne przez historię — rokiem alarmów wojennych.

Zaczęło się od „wojny” niemiecko - austriackiej zakończonej bezkrwawym zwycięstwem Niemiec i zaborem Austrii. Potem przyszły nastroje wojenne na pograniczu polsko - litewskim, zakończone znowu odprężeniem i układem. Dalej konflikt czechosłowacko - niemiecki zdawał się wiesć na włosku i wojna, którą zaczęły te dwa kraje, a prowadzić mogła cała niemal Europa, zarówno w tonie oświadczeń niemieckich jak i przygotowań wojskowych i dyplomatycznych czechosłowackich była na pozór nieunikniona. Skończyło się, lub skończyło na razie — rozmówkami, interwencjami i wzajemną deklamacją o... konieczności utrzymania międzynarodowego pokoju. Wreszcie nadeszły wiadomości o zażatgu sowiecko - japońskim. Trzeba przyznać, że wszystkich tegorocznych, najoryginalniejszych. Poważnie rozpoczęte i prowadzone działania wojenne, nie powstrzymują ani jednej, ani drugiej strony od e-

nuncjacji, że do wojny nie dąży, że chciałaby jej pomimo wszystko uniknąć.

Jeśli zaś dodamy do tego obrazu tło w postaci domowej wojny hiszpańskiej, wojny japońsko - chińskiej i nieustannego stanu wojennego w Palestynie — koloryt historyczny 1938 roku wypadnie niewątpliwie w barwach krwawej czerwieni.

Fakt, że pomiędzy 5 krajami Europy i 2 krajami Azji wybuchły lub mogły wybuchnąć w jednym niemal czasie konflikty wojenne, nie może być rzeczą przypadkową. Nie jest on również wynikiem takiej lub innej intrygi, takiej lub innej gry polityczno - dyplomatycznej.

Od wojny światowej upłynęło przeszło 20 lat. O nastrojach decydujących zaczyna pokolenie młode, wychowane, wyrosłe, często urodzone po wojnie, które okropności i tragedii lat 1914 — 1918 swymi oczami nie widziało.

W wielu krajach system rządów i t. zw. regim — od-czuwać zaczyna coraz więk-

szą słabość fundamentów i podstaw swej władzy.

W innych krajach czynniki opozycyjne w stosunku do regimu — widzą drogę do osiągnięcia władzy w przegranej wojnie.

Wcale liczne ugrupowania społeczne myślą o wojnie jako o okazji oderwania się od codziennej, szarej, beznadziejnej vegetacji.

Dlatego stwierdzić można zdale się bez wielkiej przesady, że grunt psychiczny dla wojny jest w całej niemal Europie przygotowany najzupełniej pozytywnie. Przyczyn poróżnienia tych przyczyn nie brak także.

A jednak, we wszystkich wypadkach, w ostatniej prawie chwili, pomimo nastrojów, pomimo okazji, pomimo zapalonego już lontu — zjawia się wszędzie... kubeł wody, który zalewa ogień, pozwalając mu się tylko żarzyć.

Najlepszym przykładem tego mechanizmu — jest chyba ostatni, aktualny zażag sowiecko - japoński. Są siły, któ-

re do wojny pchają po obydwu stronach. Są czynniki, w wojnie tej zainteresowane z różnych powodów. Nie byli by jej przeciwni zapewne i troc-

kiści i elita komunistyczna, odsunięta od władzy i generallowie, którym stan całkowitej niepewności własnego jutra do kuczyć już musiał dostatecznie. Nie byli by jej pewnie przeciwni także i gniebieni posowchozach i kołchozach chłopów. I właśnie — dlatego może, Kreml, pomimo trudności w jakich postawiłaby ta wojna na ród japoński, pomimo gromkich przechwałek i samochwalczych pod adresem swej armii zachwytów, tak niechętnie udziela pełnomocnictw do wódzcom oddziałów sowieckich tak łatwo zgadzających się na kontynuowanie dyplomatycznych rozmów.

Czynnikami, który dyskretnie powstrzymuje nastroje wojenne, poddającego się im chętnie społeczeństwa — są kierownicze sfery regimów — niezupełnie pewne czy wojnę wygrana nawet dla państwa byłaby wojną wygraną dla rządzącego systemu.

Jerzy Kurcysz

jedynie to, co donosiliśmy już w dniu 8 b. m.

SPRAWA F-MY „POLRUD”

Ze swej strony pragniemy zanotować jeszcze pogłoski, według których ustąpienie p. Bronisława Kowalskiego ze „Wspólnoty Interesów” łącznie jest ze sprawą kopalni „Staszic” i firmy „Polrud”. Ta ostatnia firma dzierżawiła kopalnię „Staszic” od Skarbu Państwa i miała na jej terenie eksploatować syderyt. Nie mając jednak odpowiednich funduszy na eksploatację „Polrud” poddzierżawił kopalnię generalnemu dyrektorowi „Wspólnoty Interesów”, który miał płacić czynsz dzierżawy państwu, a część zysków firmie „Polrud”.

PIRYT I SYDERYT

W międzyczasie, w trakcie eksploatacji znaleziono na terenie kopalni „Staszic” złoża pirytu. Dyrektor „Wspólnoty Interesów” rozpoczął, korzystając z tej sposobności, eksploatować pirit na swój własny rachunek, zaprzestając płacenia czynszu dzierżawnego Skarbowi Państwa i części zysków firmie „Polrud”, co umożliwiał w ten sposób, że należności te miały być płacone za eksploatację syderytów.

EPILOG W SADZIE

W ten sposób firma „Polrud” stanęła w obliczu ruiny i zaproponowała sprzedaż swych udziałów „Wspólnocie Interesów”, a nie jej dyrekcji. Transakcja ta została przeprowadzona w wysoce skomplikowany sposób, tak że koniec końców „Polrud” stał się własnością dyrektorów „Wspólnoty Interesów”.

Jak słychać, epilog tej sprawy znaleźć się ma po feriach na wókanie wydziału cywilnego katowickiego Sądu Okręgowego, przed którym toczyć się będzie spór zarówno o należności od p. Kowalskiego, jak i o tytuł własności firmy „Polrud”.

Pogoda słoneczna Na południu chmurno

Przewidywany przebieg pogody w dniu 12 b. m.:

W dzielnicach południowych chmurno ze skłonnością do burz i przelotnych deszczów. Na pozostałym obszarze kraju w dalszym ciągu pogoda słoneczna i ciepła. Temperatura w ciągu dnia do 25 stopni. Słabe wiatry wschodnie.

**PAMIETAJ
O BEZROBOTNYCH
NARODOWCACH**